

SM87

Hoe iets dat goed lijkt juist heel slecht kan zijn

Heb jij wel eens van Hans Rosling gehoord? Ik citeer uit eigen werk:

‘Hans Rosling was een Zweeds arts en hoogleraar Internationale Gezondheid aan het Karolinska Instituut en directeur van de Gapminder Foundation. Hij is mijn held als het gaat om visualisatie van complexe onderwerpen.

Op YouTube staat een ronduit briljante video waarin hij de vooruitgang laat zien van tweehonderd landen over tweehonderd jaar in vier minuten. Hij stapt letterlijk in zijn driedimensionale grafiek en laat zien hoe alle landen van de wereld uit de hoek van “arm en ongezond” linksonder richting “rijk en gezond” rechtsboven bewegen.’ (‘De mens als grens’, pagina 206).

Bekijk de video zelf maar eens:

<https://youtu.be/jbkSRLYSojo>

Briljante presentatie, hè? Toch is er iets gruwelijk mis mee. Sta me toe dat uit te leggen.

In mijn boek *De mens als grens* presenteer ik vijf hypotheses die ik de lezer vraag te falsifiëren, dat wil zeggen, ik vraag ze met informatie te komen die ze weerlegt. Een van die vijf is wellicht de meest controversiële uit mijn boek en luidt als volgt:

‘Alle vooruitgang van de moderne mens is te beschouwen als bijkomend voordeel, schijnprofijt en nevenbaat; het tegenovergestelde van bijkomende schade, additioneel kwaad en nevenleed. De primaire doelen van de mens zijn níet gericht op het bereiken van een gelijk niveau van welzijn, welbevinden en welvaart voor iedereen. Sterker nog: onze primaire doelstellingen zijn hieraan tegengesteld.’

Dat is nogal wat, hè? Geen van de vooruitgang die we als mensheid hebben geboekt op het gebied van voeding, sanitaire voorzieningen, levensverwachting, armoede, geweld, het milieu, geletterdheid, vrijheid en gelijkheid is voortgekomen uit primaire motivatie. Het was slechts een bijverschijnsel.

Ga maar na: 'de vooruitgang van Rosling', zoals ik het noemde in mijn boeken, is een gestaag stijgende lijn van linksonder naar rechtsboven. Het tempo wordt niet eens door de verschrikkingen van de Eerste en Tweede Wereldoorlog tegen gehouden. Destijds zag ik dat als iets hoopvol, als iets positiefs. Maar toen was ik nog een onverbeterlijke optimist, hè? De confrontalist die ik nu ben ziet het heel anders.

Laten we maar eens twee stijgende lijnen toevoegen aan die van Rosling, over dezelfde tijdsspanne, dan zie je meteen wat ik bedoel: het GDP en de uitstoot van broeikasgassen. Die stijgen namelijk net zo hard mee! Milieuvervuiling, vernietiging van de biodiversiteit en klimaatverandering zijn de logische gevolgen van 'de vooruitgang van Rosling': het zijn symptomen van overshoot of overconsumptie, wanneer een populatie de draagkracht van de leefomgeving overschrijdt. Die prachtige visualisatie blijkt in de praktijk dus 'de áchteruitgang van Rosling' te zijn.

Zo kan iets dat heel goed lijkt, heel slecht blijken te zijn. Het kan verkeren.

Ben je het niet met me eens? Help me dan mijn vijf hypothesen te falsifiëren:

<https://www.demensalsgrens.nl/de-hypothesen/>

'De mens als grens – Over de onbuigzame barrières van ons bestaan'.